

SZAKMAI ELŐKÉSZÍTÉS A HUMÁN ÉS GAZDASÁGI-SZOLGÁLTATÁSI SZAKTERÜLETRE „B” változat

9. évfolyam

Szakmai előkészítő ismeretek	74 óra
Szakmai előkészítő gyakorlatok	111 óra
Elmélet és gyakorlat	185 óra

SZAKMAI ELŐKÉSZÍTŐ ISMERETEK

Évi óraszám: 74 óra

Célok és feladatok

Az előkészítő ismeretek oktatásának alapvető célja a humán és a gazdasági-szolgáltatási szakterület általános ismereteinek elsajátítása, a készségek, képességek fejlesztése, valamint olyan ismeretrendszer, tudás és gyakorlati ismeretek kialakítása, amely megalapozza és formálja a humán és a gazdasági-szolgáltatási szakterület szakmacsoportjaihoz szükséges szemléletet. Készítse fel a tanulókat az önálló és csoportban történő tevékenységre és ezen keresztül megfelelő tapasztalatszerzésre. Erősítse meg pályaválasztási döntésüket.

A „B” változatú kerettanterv célja a megalapozott elméleti ismeretekkel és tanulói képességekkel belépő, jobban terhelhető tanulók műveltségének továbbfejlesztése. Az elméleti oktatás célja a szakképzésbe való belépéshez szükséges műveltség megalapozása.

Az *Egészségkultúra* tanításának célja megismertetni a tanulókkal az egészségmegőrzés, egészségfejlesztés jelentőségét, hogy mindennapi tevékenységükben, magatartásukban az egészséges életmódra való törekvés megnyilvánuljon. Értesse meg az egészségkultúra fogalmát és biztosítsa a tanulók aktivitását, hangsúlyozza az egészség „érték” jellegét, ami segít a preventív szemlélet kialakításában.

A *Gazdasági környezetünk* oktatásának célja megalapozni a speciális gazdasági ismereteket. A gazdaság működésének bemutatásával, a gazdaságban végbemenő alapfolyamatok megértésével formálja a tanulók közgazdasági szemléletét. Az alapfogalmak megtanításával tegye lehetővé a gazdasági alapösszefüggések felismerését és alkalmazását a gyakorlatban. Alakítsa ki a tanulóknál a logikus gondolkodás képességét, az ok-okozati összefüggések felismerését.

Készítse fel a tanulókat az önálló és csoportban történő munkavégzésre is.

Ismertesse meg a tanulókkal a szakmacsoportokhoz kapcsolódó képesítések rendszerét, hogy ezen belül el tudják magukat helyezni, és meg tudják különböztetni az iskolai és a munkaerő-piaci szakképzési lehetőségeket.

Fejlesztési követelmények

A tantárgy tanulása során fejlődjenek a tanulók tanuláshoz szükséges képességei, a szóbeli és írásos szakmai kommunikációs képességük.

Alakuljon ki, fejlődjön, erősödjön meg a tanulók saját szakmai munkájukkal kapcsolatos kötelességtudata, felelősségérzete.

Alakuljon ki a tanulóknál a feladatmegoldás képessége, érezzék meg a tanulási eredmények, sikerek értékét, örömet.

A tantárgyi tevékenység végzése során erősödjék a tanulóknál a mások munkájának, eredményeinek, teljesítményeinek tisztelete.

A szakmai tanulmányi tevékenység által alakuljon ki, fejlődjön, erősödjön a szakmához, a választott munkához, életpályához való kötődésük.

A tanulók ismerjék fel és utasítsák el a környezetszennyező, természetkárosító tevékenységeket, az ilyen magatartást.

Az eredményes tevékenység sikerének öröme adjon kellő motivációt a további haladáshoz.

Egészségkultúra:

A tanulók tudják elhelyezni az egészségkultúrát a tudományok rendszerében, és legyenek képesek az egészséget erősítő értékek felismerésére és az egészséget megőrző magatartás elsajátítására. Legyenek tisztában az élvezeti cikkek egészségügyi, a káros szenvedélyek egészség- és személyiségromboló hatásaival.

Gazdasági környezetünk:

A tanulók tudják megmagyarázni a család szerepét, a gazdasági egységek formáit, szerepét, működését, felépítését.

*Belépő tevékenységformák**Egészségkultúra:*

Az egészségkultúrával kapcsolatos észlelés, tapasztalás, információk gyűjtése és értelmezése önálló és csoportos formában. Helyzetgyakorlatok, esetmegbeszélések, találkozások, tájékoztató beszélgetés a témában meghívott idegenekkel. Véleményalkotás tanári közreműködéssel.

Fogalomalkotás közvetlen észlelés és közvetett tapasztalás alapján. Információk gyűjtése ismeretterjesztő kiadványok, médiák segítségével. A szöveges és képi információk értelmezése, következtetések megfogalmazása.

Gazdasági környezetünk:

Szöveges és képi információk gyűjtése a tanulók környezetéből: például a család költségvetéséről, a piac résztvevőiről, a termelési módokról. Az információk értelmezése, következtetések megfogalmazása.

Egyéni életpályaterv készítése.

Egészségkultúra

Témakörök	Tartalmak
Egészségkultúra	Az egészségkultúra helye a tudományok rendszerében, kapcsolata a kultúra többi elemével.
Egészség	Az egészség mint érték; az egészség fogalmának értelmezése. Munka — pihenés — szórakozás. A testi egészség. Mentálhigiéné — lelki egészség.
Egészségfejlesztés/ egészségnevelés	Az egészséget befolyásoló tényezők. A környezeti ártalmak hatásai az egészségre. A betegség és hatása a szervezetre. Életmód — egészséges életmód.
Szenvedélybetegségek	Alkoholfogyasztás, dohányzás, drogok, gyógyszerfogyasztás. A szenvedélybetegségek megelőzése és gyógyítása.
Partnerkapcsolat	Fiúk-lányok barátsága. Szexuális magatartás. A nemi úton terjedő betegségek.

Gazdasági környezetünk

Témakörök	Tartalmak
Pályaorientáció	<p>A foglalkozások világa, a pályák világa, strukturálódása.</p> <p>A humán és a gazdasági-szolgáltatási szakterület jellemzése, a kapcsolódó pályákhoz szükséges képességek összegyűjtése. A munkahely kiválasztásának szempontjai, racionális és érzelmi döntések, a személyes pályakívánságok lehetősége és összeegyeztetése.</p> <p>A képességek, érdeklődés szerepe a munkamegosztásban, szakmai szintek meghatározása.</p> <p>Az egyéni életpályaterv készítésének szempontjai.</p>
A gazdaság alapjai	<p>A szükséglet, az igény és a kereslet.</p> <p>A gazdálkodás. A termelés. A termelés alapfogalmai, a termelés tényezői. A munkamegosztás.</p> <p>Az elosztás, a forgalom. Hasznosság, érték, elégedettség. A csere. Az ügylet (tranzakció). A szerződés, a piac, a jövedelem.</p> <p>A fogyasztás. A fogyasztás tárgyai, a fogyasztás formái.</p> <p>A gazdálkodás formái. Egyszerű újratermelés. Bővített újratermelés.</p>
A piac	<p>A piac szerkezete. A piac alakulása. Az árak összehasonlítása a piacon.</p> <p>A piac csoportosítása. Piaci kapcsolatok: egyszerű piaci kapcsolatok, bővített piaci kapcsolatok.</p> <p>A piac formái. Az árupiac. A szolgáltatások piaca. Munkaerőpiac: a munkaerőpiac működése, a munkaerőpiac zavarai.</p> <p>Pénz- és tőkepiac: hitelintézetek, pénzpiac, tőkepiac, tőzsde.</p>
A piac résztvevői	<p>A háztartások.</p> <p>A család szerepe — termelés és szolgáltatás.</p> <p>Családi munkamegosztás.</p> <p>Jövedelemszerzési módok.</p> <p>A jövedelmek felhasználásának módjai.</p> <p>A családi költségvetés készítésének szempontjai.</p> <p>Gazdasági egységek. A gazdasági egységek szerepe. A gazdasági egységek formái.</p> <p>Gazdasági egységek alapítása. A gazdasági egységek működése. A gazdasági egységek felépítése.</p>

*A továbbhaladás feltételei**Egészségkultúra:*

A tanulók legyenek képesek megszerezni a környezeti ártalmakat, felvázolni az egészséges életmód ismérveit, a drogfogyasztás veszélyeit, a szenvedélybetegségek megelőzését.

Segítséggel legyenek képesek összeállítani egy kortársaknak szóló egészségnevelő előadást.

Gazdasági környezetünk:

A tanulók ismerjék a fogyasztás tárgyait, formáit. Értsék az egyszerű gazdasági tevékenységek alapösszefüggéseit.

Készítsenek egyéni tervet, amely saját életpályájuk alapelemeit tartalmazza. Az egyéni terv az érdeklődésükhöz kapcsolódó szakmát, továbbtanulási lehetőséget vagy munkaalképzést tartalmazzon.

SZAKMAIELOKÉSZÍTŐGYAKORLATOK**Évi óraszám: 111 óra***Célok és feladatok*

Az előkészítő gyakorlatok oktatásának alapvető célja a humán és a gazdasági-szolgáltatási szakterületen az elmülethez kapcsolódó manuális tevékenységek elsajátításán keresztül a motiváció elősegítése, a megalapozott pályaválasztás erősítése. Készítse fel a tanulókat az önálló és csoportban történő munkavégzésre is.

A „B” változatú kerettanterv célja a megalapozott elméleti ismeretekkel és tanulói képességekkel belépő, jobban terhelhető tanulók műveltségének továbbfejlesztése. A gyakorlati oktatás célja — megfelelő tanulói aktivitás mellett — a szakképzésbe való belépéshez szükséges készségek és képességek továbbfejlesztése.

A szakterület gyakorlati alapjainak sokszínű, aktív tanulói magatartást és tanulási élményeket is eredményező bemutatásával keltse fel a tanulók érdeklődését a szakmacsoportok iránt, segítse a tanulókat egyéni életpályájuk reális megtervezésében. Járuljon hozzá a munka, a biztonságos munkavégzés megismeréséhez, a szabálykövető magatartás kialakulásához.

A *Gépírás, szövegszerkesztés* oktatásának célja a tízujjas vakíráson alapuló helyes írástechnika elsajátítása, a másolási készség megalapozása.

A gyakorlati életben általánosan előforduló levelek és egyszerű ügyiratok formai kivitelezése.

A sebesség fokozásával és a másolási készség továbbfejlesztésével az üzleti adminisztrációban előforduló bármilyen téma, szöveg másolása és megformázása. A gépírás, szövegszerkesztés a munkához való viszonyt jó irányban befolyásolhatja a kezűgyesség felhasználásával, a szakmai munkában várható tevékenységek alapozásaként.

A *Kreatív gyakorlatok* oktatásának célja, hogy a tanulók vizuális kultúrájukat megalapozzák, fejlesszék ki ilyen irányú érdeklődésüket, fokozzák a kreativitásukat.

A *Szakmai tanulmányi kirándulások* célja, hogy a tanulók konkrét tapasztalatokra építve válasszanak szakterületet. Alakítsa ki a tanulóknak a jelenségek megfigyelésének, elemzésének, a következtetések levonásának és a lényegkiemelésnek a képességét.

Fejlesztési követelmények

A tantárgy tanulása során — a gyakorlati tevékenységeken keresztül — erősödjön a tanulók motivációja, a szóbeli és írásos szakmai kommunikációs képességük.

Alakuljon ki, fejlődjön, erősödjön meg a tanulók saját szakmai munkájukkal kapcsolatos kötelességtudata, felelősségérzete.

Alakuljon ki a tanulóknak a feladatmegoldás képessége, érezzék meg a tanulási eredmények, sikerek értékét, örömet.

A gyakorlati tevékenység végzése során erősödjék a tanulóknak a mások munkájának, eredményeinek, teljesítményeinek tisztelete.

A tantárgyi tevékenység során váljon tudatos döntéssé a tanulók szakmaválasztása.

Az eredményes tevékenység sikerének öröme adjon kellő motivációt a további haladáshoz.

Gépírás, szövegszerkesztés:

A tanulók év végén tíz perc alatt legalább 800 leütés terjedelmű, összefüggő, könnyű, ismeretlen szöveg másolására legyenek képesek vakírással, sortartással, nyomtatott szövegből.

Ismerjék a használt szövegszerkesztő program szerkezetét, kezelését.

Fogalmazódjanak meg bennük a szakterületekhez kapcsolódó életcéljaik.

Kreatív gyakorlatok:

Fejlessze a tanulók ábrázolási, rajzolási képességét, esztétikai érzékét, és alakítsa ki lényegmegragadó képességüket.

*Belépő tevékenységformák**Gépírás, szövegszerkesztés:*

Pontos, megbízható munkavégzés, figyelemösszpontosítás. Helyesírási és olvasási képességek javítása. Egyéni életpályaterv alapján egy produktum készítése.

Kreatív gyakorlatok:

Anyagok megfigyelése adott szempontok alapján. Tárgytervezés, alkotás. Kéziszerszámok szakszerű kiválasztása, használata.

Gépírás, szövegszerkesztés

Témakörök	Tartalmak
Az írás előkészítése	Az írógép működési elve, használatának bemutatása. Számítógépes gépírásoktató program esetén a számítógép és program működési elve, használatának bemutatása.
A billentyűzet elsajátítása	Ujjtorna az ujjak mozgáskoordinációjának fejlesztésére. Az alapbillentyűk és a szóközbillentyű használatának megtanítása. Az alapsoron, a felső, alsó és a számsoron lévő betűk megtanítása, betűkapcsolatokkal, szó- és mondatgyakorlatokkal. A váltóbillentyűk helyes használatának megtanítása, begyakoroltatása tulajdonnevek, mondatok íratásával. Az írásjelek megtanítása, begyakoroltatása — az érvényben lévő műszaki irányelvek alapján — célirányosan kialakított mondatok íratásával.
A másolási készség megalapozása, megszilárdítása	Szavak, sorok, mondatok és összefüggő szövegek másolása sortartással, ütemes írással. Önálló sorkialakítás megtanítása és begyakoroltatása. A sorkizárt írásmód megtanítása és begyakoroltatása szövegek íratásával. A tabulátor használatának megtanítása és begyakoroltatása.
Pályaorientáció	Egyéni életpályaterv alapján egy produktum készítése.

Kreatív gyakorlatok

Témakörök	Tartalmak
Manuális készségfejlesztő gyakorlat	Felkészítés a balesetmentes munkavégzésre. Elemi munkaszokások kialakítása.
Síkmértani szerkesztések	Pont, egyenes, szakasz. Egyenesek kölcsönös helyzete. Szög, szögpárok. A pont és egyenes, párhuzamos egyenesek távolsága. Síkidomok osztályozása. A kör és részei. Egybevágóság, hasonlóság.
Testek ábrázolása	A test fogalma. Egyszerűbb síklapú testek és származtatásuk. Forgástestek és származtatásuk. Testek hálózata.

Témakörök	Tartalmak
Rajzolás	<p>Ábrázolási módok összehasonlítása, alkalmazási területe: látszati, axonometrikus, vetületi, magyarázó, eligazító ábra.</p> <p>Nagyítás — kicsinyítés: méretarányban és négyzethálójával.</p> <p>Vonalvezetési gyakorlatok.</p> <p>A fény és árnyék összefüggései.</p> <p>Természeti formák ábrázolása: szabálytalan természeti formák körvonalas, foltban való rajza, tanulmányok természetes formákról.</p>
Festés	<p>Az akvarellfestéshez szükséges eszközök.</p> <p>Színkeverés.</p> <p>Festési és ecsetkezelési gyakorlatok. Egyszerűbb geometrikus díszítmény tervezése.</p> <p>Szabálytalan természeti formák körvonalas, foltban való rajza, virágok, levelek, gyümölcsök plasztikus ábrázolása.</p>
Gyurmázás, formázás	<p>Formázás saját készítésű gyurmából.</p> <p>Formázás egyéb formázható anyagból.</p>

Szakmai tanulmányi kirándulások

Témakörök	Tartalmak
Szakmai tanulmányi kirándulás	<p>Különböző nemzetgazdasági ágazathoz tartozó gazdálkodó szervezetek meglátogatása.</p> <p>Felkészülés a gyakorlólé hely látogatására, megfigyelési szempontok kialakítása:</p> <ul style="list-style-type: none"> — az ott dolgozók tevékenysége, munkafolyamatok, műveletek, — a munkakörülmények, — a munkavédelmi előírások, — a dolgozókkal szemben támasztott pszichikai, fizikai követelmények, — a munkakörök betöltéséhez szükséges iskolai végzettségek, — a továbbképzési lehetőségek. <p>A megfigyelési szempontok alapján ismerkedés a választott szakképesítés tevékenységeivel.</p>

A továbbhaladás feltételei

Gépírás, szövegszerkesztés:

A számítógép kezeléséhez szükséges ismeretek gyakorlati alkalmazása.

Év végén összefüggő, könnyű, ismeretlen szöveg másolása vakírással, sortartással, nyomtatott szövegből.

Egyéni életpályaterv alapján egy produktum készítése.

Kreatív gyakorlatok:

A mindennapi életben előforduló tipikus vizuális közlemények értelmezése.

A különféle ábrázolási módok alkalmazása.

Gyurmából különböző használati és dísz tárgyak, növényi és állati figurák formázása.

Szakmai tanulmányi kirándulásokon a megfigyelések összegzése az egyes szakterületeken.